

مساله اصلی حق آموزش است نه میزان شهریه

فصل ثبت نام و قصه تکراري شهریه مدارس

محمد داوري

این روزها دوباره به خاطر فرارسیدن فصل ثبت نام مدارس، بحث بر سر شهریه مدارس داغ تر شده و هرکسي از منطري و با انگیزه‌اي پیرامون این موضوع ابراز نظر مي‌کند و گاهي چنان بحث بر سر میزان شهریه داغ ميشود که اصل ماجرا و فلسفه و چرایی گرفتن شهریه در مدارس به ویژه مدارس دولتي به فراموشي سپرده ميشود و استناد به قانون و دستورالعمل براي گرفتن شهریه در مدارس غیردولتي و برخي از مدارس دولتي از قبیل هیات امنایی و نمونه دولتي و تیزهوشان و شاهد و مدارس وابسته به نهادها و سایر دستگاه‌هاي مختلف هم جايي براي اعتراض به والدین نمی‌گذارد و جدال بي‌حاصل والدین معترض با مدیران و متولیان مدارس، با نزدیک شدن به پایان فصل ثبت نام و مجبور شدن والدین به ثبت نام فرزندان‌شان، در يك مدرسه، مثل آتش زیرخاکستر ميمانند تا فصل بعدي ثبت نام و این چالش براي والدین از ثبت نام فرزندان در پیش دبستان به مدت 13 سال تا پایان دوره متوسطه دوم همه ساله وجود خواهد داشت. در میان مباحث مرتبط با شهریه آنچه کمتر به آن استناد ميشود اصل سيام قانون اساسي و رایگان بودن آموزش براي همه کودکان و نوجوانان به ویژه در آموزش عمومي و در صورت توان دولت در آموزش عالی است. اصلی که مثل خیلی از اصول قانون اساسي مرتبط با حقوق مردم مظلوم واقع شده است در حالی که یکی از مهم ترین اصول قانون اساسي است که تقریباً جهانشمول بوده و حتي در لیبرال ترین و سرمایه دارترین کشورها نیز به صورت جدی مورد توجه قرار مي‌گیرد و گواه این ادعا هم نسبت مدارس دولتي به غیر دولتي است که در کشور ما با ادعای برقراري عدالت بسیار فاجعه بار است و سال به سال به درصد دانش آموزان مشغول تحصیل در مدارس غیردولتي که تمام هزینه‌هاي آن از جیب خانواده‌ها پرداخت ميشود افزوده ميشود و کشور ما از این جهت در صدر نظام‌هاي آموزشی قرار دارد.

متاسفانه ادعای مسوولان حاکمیتی و دولتی مبنی بر اینکه به موازات گسترش مدارس غیردولتی به دلیل سبک‌تر شدن بار دانش‌آموزی، بر کیفیت آموزشی مدارس دولتی افزوده می‌شود نیز نه تنها تحقق نیافته بلکه روز به روز از کیفیت آموزشی در مدارس دولتی کاسته شده است. لذا والدینی که حتی توان مالی پرداخت شهریه مدارس غیردولتی را ندارند، خود را به زحمت می‌اندازند تا به هر طریقی هم که شده فرزندان‌شان را در این مدارس ثبت‌نام کنند و شاهد دیگر این مدعا نیز ثبت‌نام فرزندان مسوولان در مدارس غیردولتی است.

این واقعیت تلخ بیانگر واقعیت تلخ‌تری به نام ناکارآمدی نظام آموزشی است. لذا بحث بر سر شهریه مدارس و میزان و شاخص‌های تعیین آن در اصل انحراف از اصل داستان یعنی کارآمدی نظام آموزشی است که با دو شاخص عدالت آموزشی و کیفیت آموزشی سنجیده می‌شود. بنابراین باید مسوولان نخست به این پرسش پاسخ بدهند که چرا اراده‌ای برای رفع این ناکارآمدی‌ها وجود ندارد؟! و چرا آموزش و پرورش یعنی آینده کودکان و نوجوانان این سرزمین در اولویت نیست؟! بعد به سراغ شهریه مدارس بروند.

فصل ثبت‌نام و قصه پرتکرار شهریه که معمولاً متمرکز بر مدارس غیرانتفاعی است نباید مطالبات والدین و دانش‌آموزان را به میزان شهریه و شاخص‌های آن تقلیل دهد و یکی از اصلی‌ترین حقوق آنها یعنی حق آموزش رایگان و برخورداری از عدالت و کیفیت آموزشی به فراموشی سپرده شود. داستان شهریه مدارس و حق آموزش هم شبیه به داستان حجاب و حق آزادی شده است و گاهی فراموش می‌شود که مساله ریشه‌ای‌تر آزادی است نه حجاب، اینجا مساله اصلی حق آموزش است نه میزان شهریه.

منبع: روزنامه اعتماد 31 تیر 1402 خورشید □